

1707 248/6

DECANUS
FACULTATIS JURIDICÆ
CHRISTIANUS THOMASIVS,

Jctus, Consiliarius Regius, & Prof. Jur.
Publ. Ordinar.

Pramissis monitis,

De,

CURA PRINCIPIS
EVANGELICI CIRCA SUSTEN-
TATIONEM MINISTRORUM
ECCLESIAE,

Lecturis

CLARISSIMUM CANDIDATUM,

DN. BERNHARDUM HENRICUM PAGENDARM,

Hervordia Gvestphalum

officiose

commendat.

(a) In disp. in-
aug. 16. 10.
lit. 1.

Bene fecit Clariss. Candidatus, quod
 (a) in doctrina de justitia secularisationis bonorū
 ecclesiasticorū, quæstiones justī, & quæstiones de-
 cori sollicitè separaverit, atque articulum de cura
 Principis Evangelici circa sustentationem Ministrorum Ecclesiæ
 peculiare meditationes mereri annotaverit. Est enim utique
 res digna cuilibet bono civi, & christiano præprimis, & inter
 hos præcipue Jcto, ut non solum doctrina, sed & consilio &
 opera subveniat indigentia, ne quid gravius dicam, Ministro-
 rum Ecclesiæ, cujus causa ex præcipuis est nimia secularisatio
 bonorum ecclesiasticorum post reformationem. Dum vero
 eum in usum tres vel quatuor autores evolvo, ut ex eorum
 lectione occasio ulteriorum cogitationum intellectui suppeditetur,
 eandem confusionem etiam in hoc doctrinæ capite, uti
 in plerisque aliis ad jurisprudentiam ecclesiasticam pertinenti-
 bus, regnare deprehendi, ut quo plura quis legat hic ab aliis
 dicta, eo magis dubius & confusus reddatur ejus animus.
 Modo enim incaute proceditur, sæpe etiam sophistice, in forma-
 tione quæstionis, aut impertinente applicatione argumentorum
 ad quæstionem, ei, ad quam revera pertinent, saltem affi-
 nem, si non plane alienam. Plerumque loco rationum & pro-
 bationum afferuntur exempla Principum, autoritates patrum,
 testimonia doctorum, raro extra partes positurum: torquentur
 dicta scripturæ in alienum sensum: si rationes afferuntur,
 vel ex testantur ignorantiam genuinæ doctrinæ de prudentia
 civili, ac regulis justī & decori, vel si quandoque rationes
 prægnantes adducuntur, tamen aliis pluribus, parum vel ni-
 hil inferentibus sunt involuta, ut eas vix separare & digno-
 scere queat lector, alias probe in doctrinis ejusmodi versa-
 tus. Leges Mosaicæ forenses, imo & ceremoniales quæ dici
 solent,

solent, plerumque in hac quæstione utramque faciunt paginam, cum tamen status reipublicæ Israeliticæ, cui immixta erat religio, à statu rerumpublicarum Christianarum, infinitis modis differat (quod erudite, pro more explicuit Liber Baro de Pufendorff) ^(b) & iisdem argumentis uti soleant Doctores ^(f) *De Habitu relig. Christ. ad temp.* Pontificii ad palliandam avaritiam Cleri sui. Confunduntur aperte Sacerdotes reipublicæ Israeliticæ cum ministris ecclesiæ, quorum tamen officia, ut mitissime loquar, sunt diversissima. Afferuntur textus ex jure Justinianeo, vel plane non pertinentes ad statum regni Germanici, vel infecti etiam arcanis pseudopoliticis papatus, ut qui jam sub Justiniano robur plusquam virile consecutus erat. Nec cum cura debita feliguntur probationes ex ipso jure Pontificio, quod, etsi hinc inde contineat granula quædam veræ & piæ doctrinæ, fere totum tamen cumulis absurdorum, & sub specie cerebrinæ æquitatis infidiose imponentium, dogmatum repletum est. Confunduntur quæstiones distinctissimæ, quid liceat Principi aut ministris ecclesiæ, quid eos deceat, quid ab iis sine evidenti læsione justitiæ omitti nequeat. Quodsi in fontes harum confusionum inquiras, satis sensibiliter deprehendes, præcipuos esse, neglectum disciplinarum Jcto summe necessariorum, sine quibus ipsa jurisprudentia, præprimis ecclesiastica illotis, quod ajunt manibus tractatur, & nimium amorem præjudicii autoritatis. Quotus quisque enim est, qui ad has & similes quæstiones erudite demonstrandas afferat debitam culturam doctrinæ moralis, juris naturalis, prudentiæ civilis, & historiæ ecclesiasticæ, sine quibus tamen friget omnis labor & frustraneus est, qui in enodationem talium quæstionum adhibetur. Et hæcenus obtinuit etiam in Academiis Protestantium mos parum rationalis, ut pro erudito tractatu habitus demum fuerit cento, non ingeniosus, sed absque ingenio & judicio ex centum scriptoribus confarcinatus, lucubrationes vero ingenium testantes, absque talibus centonibus, ut inspidæ alto supercilio fuerint contemptæ. Circa consilia in hac quæstione adhibita eadem querelæ locum inveniunt, Quomodo enim consilium utile expectes ab iis,

ab iis, qui rempublicam ignorant, aut quorum intellectus
 ideis rerumpublicarum Platonicarum est tantum non corru-
 ptus. Commune vitium est, defectus reipublicæ & eccle-
 siæ, (quæ in republica est) curare velle per remedia contraria,
 per leges & coactiones violentas ac subitaneas. Unde vel
 deridentur, qui talia consilia obtrudunt, vel autoritas præci-
 pis contemptui exponitur, qui talibus consiliis aures præbet.
 Ab aliis vero mala politica habentur pro incurabilibus, si vi-
 deant, ea a plurimis frustra fuisse tentata, cum tamen sæpe
 haud difficulter emendari possent, si modo, qui emendatio-
 nem ejusmodi suscipiant, medicinæ civilis non essent exper-
 tes, aut si serio res susciperetur. Si enim fatendum, quod
 res est, vitium hoc nostrum est, qui stilo Pontificio Laici di-
 cimus, stilo vero Protestantium, in societate ecclesiastica audi-
 tores sumus, & inter hos præcipue, qui politici vocamur,
 quod frigeat charitas nostra & omnium maxime frigeat erga
 ministros ecclesiæ. Nec adeo mirum esse debet, quod rustici
 accusari soleant, quasi sint invidi erga ministros ecclesiæ
 & eorum immunitates, (e) Si homines urbici, si nobiles,
 si aulici frequentibus exemplis præirent rusticis, una chari-
 tas excitaret alteram. De Augusto narratur, audiente de
 Herodis parricidio, quod dixerit, se malle suum Herodis
 esse, quam filium. Profecto quisquis extra partes positus
 est, & considerat, quam negligenter habeantur a plerisque,
 (absit enim, ut de universis velimus intelligi) ecclesiæ mini-
 stri, & quanta cura alii de suis suis, aut canibus, aut
 equis sint solliciti, alii vero impensas parum utiles & volu-
 ptuarias faciant in fomites cupiditatum suarum, nescio, quid
 magis esse optaverit, quam minister ecclesiæ. Certe, si seria non
 desiceret intentio, prospiciendi ministris ecclesiæ de salariis ad
 vitam, non dicam lautiores, sed statui doctorum haud in-
 dignam sufficientibus, doctrina de officio Principis in hoc
 negotio non difficulter extricari posset, nec desissent cautelæ
 emendandi navos circa consilia hæcenus observatos. In-
 terina

(e) *Сарпов.*
Jurispr. Con-
sist. l. 1. def.
124. n. 10

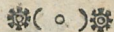

ferim tamen cura ac prudentia hic utrobique opus erit. Non fert scopus præsentis discursus singula, quæ hic observanda videntur, prolixius exponere. Forte tamen non inepte procederet, si initio præmitteretur ex historia ecclesiastica & doctrina politica delineatio summaria artium ditescendi, quibus post donationes magnificas Constantini Magni & successorum abusus est Clerus, quanta incrementa ope horum arcanorum sumserint per singula secula divitiarum ecclesiasticarum; & ad quantum fastigium eadem pervenerint tempore reformationis. Tum ostendendum foret, quod quidem ad calumnias Pontificiorum scriptorum, referri debeat, dum principes evangelicos accusant, ac si non ex studio veritatis, sed ex cupidine acquirendi bona ecclesiastica, reformationem susceperint, interim tamen negari nequeat, mox post reformationem istam cupidinem se insinuas- se animis quorundam, atque subsequenter temporibus in secularisatione bonorum ecclesiasticorum non caute, & ut par erat, prospectum esse sustentationi ministrorum in ecclesiis Lutheranis. Accessisse etiam caritatem rerum vendibilium, eamque indes magis magisque auctam esse, & quotidie augeri, cum tamen salaria ministrorum ecclesiæ illis temporibus quidem sufficientia, nunquam vel raro fuerint aucta, potissimum autem pastorum in pagis, & urbibus parum a pagis differens. His ad oculum expositis monstrandum esset, quanta damna inde orta fuerint non solum intuitu ecclesiæ, sed etiam ipsam rempublicam afficientia. Item examinari deberet, an defectus hic neglectis salariis emendari potuerit per augmenta accidentium, uti appellari consueverunt, & annon potius hæc multiplicatio accidentium gravioribus damnis ansam dederit. Tum de cura principis evangelici circa sustentationem ministrorum ecclesiæ dicendum foret, adhibitis ex doctrina politica paucis quidem sed solidis & evidentibus argumentis. Denique aperienda essent consilia. Et in his non solum respiciendum esset ad regulas justæ & æquæ, sed

&, ne furdis narretur fabula, ad id, quod absque sensibili incommodo omnium fieri, & ita non difficulter in actum deduci posset. Sed in generalioribus hic vellem, ut subsisteret autor, ac speciminis loco saltem consilia quædam suppedicaret, quæ persuaderent, facile & palpabiliter quasi, rem saltem ita desperatam non esse, ut, si modo serium propositum non deficiat, non possint consilia dari effectui. Consilia enim specialia non scribi volunt, sed amant, post maturam deliberationem eorum, ad quos hoc officium pertinet, expediri. Verum ista quidem hæctenus. Nunc ad rem me accingo, cujus gratia discursum hunc præmisi, hoc est, ad commendationem Clarissimi Candidati *Dn. Bernhadi Henrici Pagendarm.* Natus is est *Herfordia Westphalorum* mense Octobr. A. O. R. 1683. patre *Iusto Bernhardo Pagendarm* negotiatore urbis patriæ inter primarios, matre *Anna Catharina Fursenovia*, Viri spectatissimi, *Bernhadi Fursenovii*, iudicii provincialis, quod *Herfordiæ* est, quondam *Assessoris*, filia, & *Hermannii Fursenovii*, *Consulis* ibidem, nepte. Ab his parentibus pietatis & liberalium artium rudimentis imbuendus traditus est fidei optimorum in celebri schola patriæ præceptorum *M. Thomæ Mulleri*, *Henrici Foppii*, *Engelberti a Laer*, & *Arnoldi Fockerodi*, quorum omnium, præprimis autem laudati *Mulleri*, *Reactoris Gymnasii*, & *Affinis* sui, fidelitatem & benevolentiam grata memoria adhuc veneratur. Duobus in Lyceo patrio lustris exactis *Gymnasium Lubecense* accessit, ibique ducibus *Svanenio*, *Goldelio* & *Lipenio* studia bonarum literarum ulterius est profecutus, & horum sub auspiciis adultior paulo factus anno hujus seculi tertio ad illustrem *Academiæ Salanam* se contulit, & ibi præprimis operam dedit, ne illatis, quod ajunt, manibus tractaret sacra *Themidos*, & ne insalutata philosophia irrumpere auderet in arcana *Jurisprudentiæ*. Quare diligenter auscultavit *Clariss. Joh. Jac. Mullerum* *Profess. Phil. Pract. universæ philosophiæ* cursum in scholis privatis solide explicantem. Tum principia juris ex doctri-

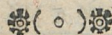

doctrina Virorum Consultissimorum *Floerkenii & Hertelii* haufit, magno cum applausu privatim in prælaudata Academia jura tum docentium, atque partim Institutiones Justinæas, partim Jurisprudentiam elementarem Struvianam explicantium. Atque sic ad altiora præparatus tempus esse putavit, ut & ad sublimiora pandectarum atque constitutionum Imperialium jura accederet, & cum *Academie salanæ Papinianus, Vir illustris CHRISTIANUS WILDVOGELIUS* ad ductum compendii Lauterbachiani Jurisprudentiæ nucleum auditoribus privatis doctissime traderet, & quomodo in succum & sanguinem esset vertendus, ostenderet, hanc occasionem avidè arripuit, ac ea felicitate gavissus est, ut in numerum auditorum receptus uberes hujus collegii fructus sentiret. Sed & multum se debere proficitur Excellentissimo *Brücknero, Jcto & Professori juris celeberrimo*, quem non solum Brunneanianam Wefenbecii Paratitorum repetitionem, sed & Kulspsii collegium Grotianum eruditis discursibus illustrantem audivit. Tandem Musis Jenensibus valedicturus specimen eruditionis suæ, habita sub præsidio *D. F. G. Struvii* disputatione publica *de hærede defunctum non representante*, edidit, & ad almam Fridericianam se contulit. Hic vero nobis non solum diligentiam suam, sed & morum modestiam variis argumentis & exemplis probavit. *Illustræm STRYKIUM, Virum sui nominis, & Jctorum ac Antecessorum protestantium seniore*m, publice jus Canonicum & Auream Bullam, privatim vero Jurisprudentiam Struvianam prælegentem, *Magnificum Bødinum* ad constitutiones criminales Carolinas commentantem, *Excell. J. S. Strykiæm* Lauterbachium explicantem, sedula attentione veneratus est. Cæterum tempestive expendens, Jctum ex sola juris Justinianei notitia haud perfici, sed plura ad augmentum Jcti nomen acquirendum requiri, operam dedit, ut & alias partes jurisprudentiæ non negligeret. Quare Virorum Consultissimorum ac Professorum celeberrimorum, *Gundlingii* lectio- nibus ad *Illustris Cocceji* juris publici prudentiam, *J. H. Böh-*

meri

meri collegio Feudali, & J. F. Ludovici manu ductioni ad praxin forensem magno cum fructu interfuit, quin & nostras lectiones publicas, quibus partim historiam juris Canonici tradidimus, partim specimen jurisprudentiæ judicialis in exemplis, de variis gentium negotiis, dedimus, frequentavit, & his absolutis apud facultatem nostram admissionem ad examina consveta consveto more petiit. Postquam vero petita obtinuit, ita se utrobique exhibuit, ut dignum eum haberet ordo noster, qui & ad examen publicum admitteretur. Sunt vero instar examinum publicorum disputationes, quæ inaugurales vocantur, cum examina non solum quæstionibus & responsionibus sed & propositione & resolutione dubiorum consent. Et elegit noster thema non vulgare, sed adhuc inter Jctos etiam celeberrimos controversum *de natura bonorum secularisatorum*, de quo die crastino publice cum adversariis amicis amice disseret. Cui actui ut non solum intersint, quicumque doctrinæ juris & virtuti patrocinantur, sed & ut iidem Candidato nostro ob utramque hæcenus commendato, faveant, decenter invitamus atque obtestamur. *Dab, in*

Acad. Frideric, d. 27. Junii 1707.

924

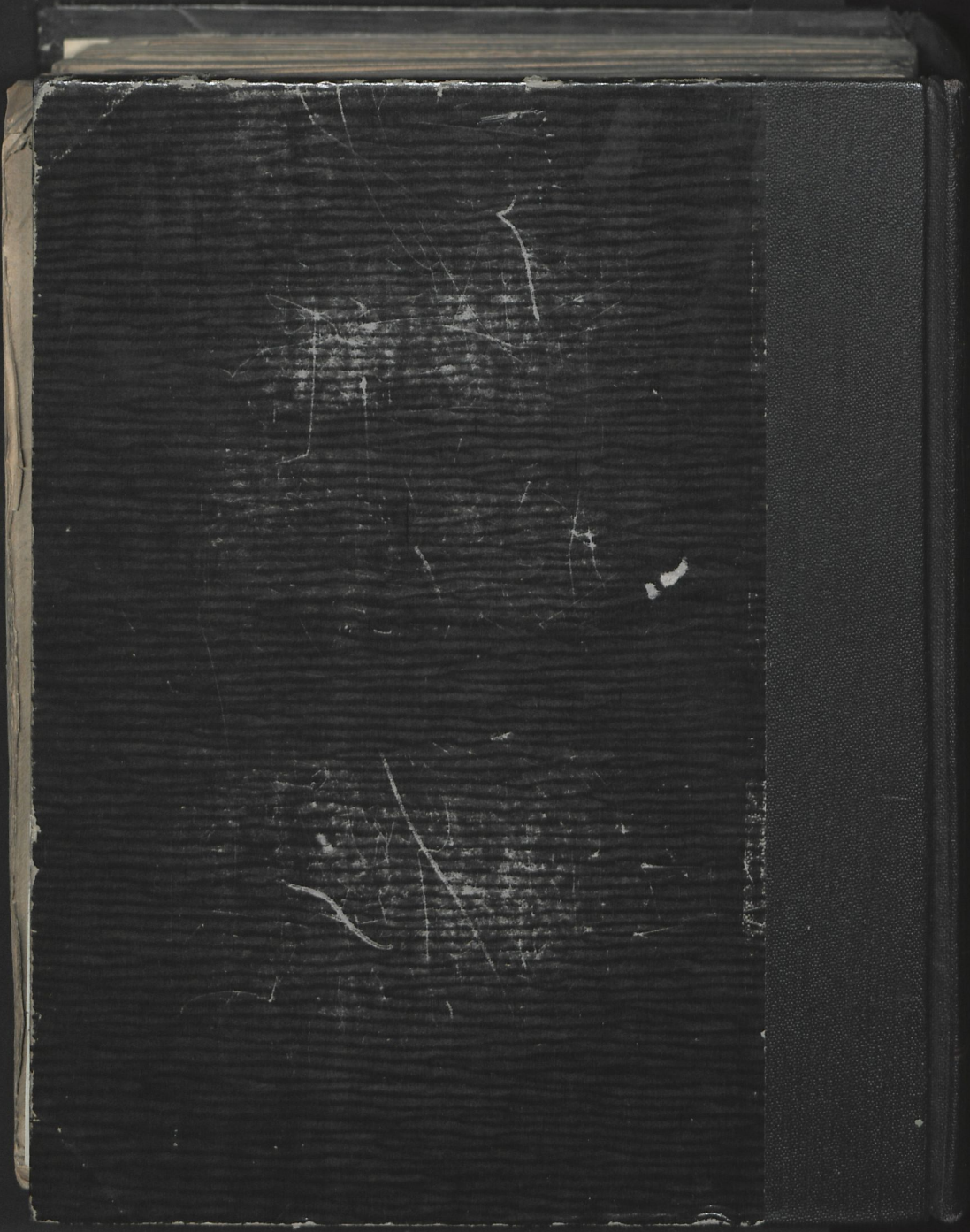
Halle 2, Diss., 1707 Str-T

ULB Halle
005 360 765

3

21.

Pr: 21. num. 27.

~~250~~

DISSERTATIO INAUGURALIS JURIDICA,

1707

1707

2486

DECANUS
FACULTATIS JURIDICÆ
CHRISTIANUS THOMASIVS,

JCtus, Consiliarius Regius, & Prof. Jur,
Publ. Ordinar.

Pramissis monitis,

De

**CURA PRINCIPIS
EVANGELICI CIRCA SUSTEN-
TATIONEM MINISTRORUM
ECCLESIAE,**

Lecturis

CLARISSIMUM CANDIDATUM,
DN. BERNHARDUM HENRICUM PAGENDARM,
Hervordia Gvestphalum

officiose
commendat.

